

અનુપમની હે અમૃતધારા...!

~ સદ્ગુરુ પરમ પૂજ્ય અધિનદાદા

૨૧ માર્ચ ૨૦૨૨, સોમવાર,
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, ઉપાસના ધામ, વેમારમાં આયોજિત
ત્રિદિવસીય શિબિર 'મારા વહાવા સાહેબદાદા'માં આશીર્વાન.

આપણા અનેક જન્મોનાં સુકૃતને કારણે, માતા-પિતાના સંસ્કાર અને આશીર્વાદથી આપણને દરેક જન્મે આધ્યાત્મિક પ્રગતિ કરવાનો યેન કેન પ્રકારેણ પ્રભુ મોકો પ્રાપ્ત કરાવે છે. એ જ રીતે મારા જીવનનું સૌથી મોટું સદ્ભાગ્ય કે, મારા જીવનકાળ દરમિયાન મને ગુરુદરિ સાહેબદાદાનો સંબંધ અને સંપર્ક મળ્યો. એમણે મને યોગીબાપાનો ઘબ્બો ખવડાવ્યો અને એમાંથી આખા જીવનને એમની જ નજર હેઠળ એમણે ઘડતર, ચણતર, માર્ગદર્શન, આશીર્વાદ, બળ, હૂંક, પ્રેમની સઘળી જીવંત અનુભૂતિ કરાવી. મેં જ્યારે જ્યારે દૂર જવાનો પ્રયત્ન કર્યો ત્યારે એમણે જ હાથ પકડીને, ખેંચીને એમની સાથે રાખ્યો. એ જ એમનું જીવનકાર્ય ! અને એ જ હેતુથી તેઓ મનુષ્ય શરીર ધારીને વર્તમાનકાળે પણ પૃથ્વી પર વિચરી રહ્યા છે !

યોગીબાપાની આજ્ઞાથી ગુરુદરિ સાહેબદાદાએ જ પોષણ આપી, પ્રેમ, માર્ગદર્શન આપી ને ઘક્કો મારીને બાપાની સેવામાં મોકલ્યો. ત્યારે યોગીબાપા ભગવાનનું સ્વરૂપ છે અને આવું સ્વરૂપનું જ્ઞાન, સમજણ હજુ પાકી નહોતી થઈ, એટલે એવા પ્રતાપી એક સંત-સાધુ-ગુરુ તરીકે અને જેમના ખોળામાં માથું નાખીને જીવનની શાંતિ પ્રાપ્ત થાય અને જેમના પેટને ઓશીકું બનાવીને સૂવાની પણ મજા આવે એવા યોગીબાપાની પાસે સાહેબદાદાએ મને સેવામાં મૂક્યો. અને સમય આવ્યો એટલે યોગીબાપાએ જ જશુભાઈને ભલામણપત્ર લખીને એમની પાસે મને પાછો મોકલી આપ્યો. મારા ગમે તેવાં સ્વભાવ-પ્રકૃતિ હોવા છતાં પણ બાપાની ભલામણથી એમણે મને એમની સાથે રાખ્યો, નભાવ્યો અને ખૂબ પ્રેમ આપ્યો.

યોગીબાપા પાસેથી સાહેબદાદા પાસે આવ્યો. સાહેબદાદા ત્યારે દાદુકાકાની આજ્ઞા પ્રમાણે કાર્ય કરતા. દાદુકાકાએ કહ્યું, પપ્પાજીની પાસે રહો. સાથે સાથે સોનાબાનો સ્નેહ અને પ્રેમ મળ્યો. મારી ખાનગી વાત કહું તો, મારે અને સાહેબદાદાને ઘણી વખત ઠેરી જાય. એ જે કહે એ મારી બુદ્ધિ-અક્કલમાં ઊતરે નહિ અને તે કરવા હું કબૂલ થાઉં નહિ. પણ બાનો પ્રેમ-સ્નેહ અને બા મિડિયેટર; તેઓ એવો મેળ પાડી દે કે જે આજ સુધી પડેલો રહ્યો છે, જે તમે સૌ જુઓ છો. આવું દરેકને પોતાના જીવનમાં બનતું હોય છે.

આ જે કહે છે કે, સંતોની સાથે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ કરવી, પણ અમારા સમયની મુશ્કેલી એ હતી કે, અમને અમારા સહાધ્યાથી મિત્ર-સાથીદાર તરીકે જ એમની છબિ જે અમારા હૃદયમાં હતી, તેમાંથી ગુરુ કે પ્રભુધારક કે ગુણાતીત સ્થિતિના માનવા; એ અમારા માટે થોડી મુશ્કેલ બાબત હતી. તમે નસીબદાર છો, ભાગ્યશાળી છો ! એટલે જ અમે તમારો મહિમા સમજીએ છીએ કે, તમારા હૃદયમાં તો સાહેબદાદાની છબિ પહેલા જ દિવસથી આવી છે. શાંતિદાદા જેવા અદ્ભુત સાથીદાર આપ્યા અને યોગીબાપાએ એમની ઓળખાણ કરાવી કે, 'તમે ગયા જન્મના ભાઈઓ છો, આ જન્મે ભાઈઓ થઈને રહેજો.' સાહેબ, સાહેબની સાથે શાંતિદાદા અને ઘણા બધા અમારા સંતો-સાથીદારો આપ્યા.

કાકાજી-પપ્પાજીને વિશે યોગીબાપાના જેવો જ ભાવ સાહેબદાદા રાખે એટલે સ્વાભાવિક જ અમને બધાને પણ એવો જ ભાવ થાય. અને એવા જ ભાવથી અમે એમનું સેવન કર્યું છે. મને વ્યક્તિગત રીતે અમારા બધા ભાઈઓમાં પપ્પાજીની નિજ સેવામાં રહેવાનો સૌથી વધારે સમય

મળ્યો છે. મને પપ્પાજીની સેવામાં, બહેનોને લગતી ગુણાતીત જ્યોતની સેવામાં સૌથી વધારે સમય મળ્યો છે. યોગીબાપા સાથે પણ નિજ સેવામાં રહેવાનો આ બધા ભાઈઓની સરખામણીમાં મને સૌથી વધારે સમય મળ્યો છે. સાહેબદાદાની જ કૃપાથી યોગીબાપાની નિજ સેવામાં રહેવાનો લાભ મળ્યો, તેમની જ આજ્ઞાથી પપ્પાજીની, સંતો-ભક્તોની સેવાનો લાભ મળ્યો.

૧૯૭૧માં ૨૩ જાન્યુઆરીએ યોગીબાપા એમની જીવનલીલા સંકેલી લે તે પહેલાં ખુદ પપ્પાજીએ જ યોગીબાપાની મૂર્તિ પાછળ લખીને મને આશીર્વાદ આપ્યા કે, ‘સાહેબની સેનાના સેનાની બની અને પારલો મૂકીને ભળો.’ ‘પારલો મૂકીને ભળો’ એ આજ્ઞાનું અર્થઘટન મેં એવું કરેલું કે, હવે મારી રીતે, મને ફાવે, મારા મગજમાં ઊતરે, મારો ભૂતકાળનો અનુભવ; તે બધું મૂકીને હવે શરણાગત ભાવથી સાહેબના શરણમાં રહેવાનું છે. આવો સીધી લીટીનો નિર્દેશ મને પપ્પાજીએ કર્યો એટલે મારા માટે બહુ સલામતી થઈ ગઈ. બાપા ધામમાં ગયા પછી શું ? કોણ ? જુદાં જુદાં બહુ સ્વરૂપો - આપણી ગુણાતીત સમાજની બધી વિવિધ શાખાઓ અને બધાંની સાથેનો અંગત અને ઘનિષ્ઠ પરિચય; પણ એક સીધો જ નિર્દેશ - ‘ગુરુદરિ સાહેબદાદાના શરણાગત થવાનો’ તેવી અતિશય કૃપા અને મારી રક્ષા થાય એવી આજ્ઞા ને આશીર્વાદ પપ્પાજીએ ૧૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૭૧ના રોજ આપ્યાં.

આ પારલો મૂકવાની પણ વાત કરું, તો જ્યારે અમે ૧૯૭૦માં ફેક્ટરી કરવાનું નક્કી કર્યું ત્યારે ‘નથી કરવી’ તેમ મેં સાહેબને ઘસીને ના પાડી હતી. મારે અને સાહેબને સંબંધ એવો છે કે, તેઓ કહે એટલે કરવાનું, પણ એની સામે મારે મારો જે વ્યક્તિગત અભિપ્રાય હોય, એ એમની આગળ જણાવી દેવાનો. પછી વર્ષોના અનુભવે તમેય જાણો છો ને હું ય સમજ્યો છું કે, છેલ્લે કરવું તો તેઓ જે કહે છે તે જ પડે છે ! મેં સાહેબને કહ્યું, ‘આપણે બધું છોડીને આવ્યા, આપણે છાત્રાલય છોડ્યું, સંસ્થા પણ છોડી, તો હવે આ બધી ઉપાધિ કરવાને બદલે ભગવાન ભજી લઈએ.’ તો તેઓ કહે, ‘ના કરવું છે.’ પછી મેં એવું કહ્યું કે, ‘આ પાર્ટનરશીપ ડીડ તૈયાર થાય છે એમાં તમે પાર્ટનર તરીકે સહી કરો. તમે યોગીબાપાના ભાગીદાર તો અમે તમારા ભાગીદાર થઈએ.’ પણ બળથી, કળથી, છળથી જેને કામ કરતાં ને કરાવતાં આવડે એમણે ભાગીદાર તરીકે સહી ના કરી અને અમને બધાને ધંધે લગાવી દીધા.

૧૯૮૬માં અમે તપોભૂમિ બ્રહ્મજ્યોતિ પર રહેવા આવ્યા. ૧૯૭૬માં અનુપમ મિશન પબ્લિક ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ તરીકે રજિસ્ટર થયું.

સોનાબાના પ્રાગટ્યનો એ દિવસ - શ્રાવણ સુદી બીજ, ૧૩મી ઓગસ્ટ. એ પ્રસંગ પણ એવો થયો કે, જમીન શોધતાં શોધતાં યોગીબાપાએ જે ભૂમિ ઉપર પગલાં કર્યાં છે અને આશીર્વાદ આપ્યા છે, તે ભૂમિ જ યોગીબાપાએ મેળવી આપી, જે આપણી મોગરી, તપોભૂમિ બ્રહ્મજ્યોતિ ! સાહેબદાદા-કાકાજી-પપ્પાજી-સોનાબા બધાંએ એક અવાજે એ જગ્યા પસંદ કરી. ૧૮ ખેડૂતના નાના નાના ટુકડા હતા. અમારા રતિકાકા અને વિઠ્ઠલદાસની મહેનતથી એ ૧૮ ખેડૂતોની સાથે મસલત કરીને દસ્તાવેજ કરવાનું નક્કી થયું એટલે ફરી પ્રશ્ન આવ્યો. આમ તો સાહેબે ફેક્ટરીની ભાગીદારીની સહી નહોતી કરી, પણ હવે સાહેબ ગુરુ, ગુરુનું સ્થાન, સંસ્થા, સંસ્થાના પ્રમુખ અને હવે સંસ્થાની સૌથી પહેલી મિલકત વસાવવાની આવે છે ત્યારે ટ્રસ્ટના પ્રમુખ જશભાઈ શંકરભાઈ પટેલ - ‘સ.દ. પોતે’ એમ કરીને તેઓએ સહી કરી.

તમને જાણીને આશ્ચર્ય થશે કે, વડોદરા ચેરિટી કમિશ્નરની ઓફિસમાં ટ્રસ્ટ રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા માટે જશભાઈ શંકરભાઈ પટેલ જાતે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. ચેરિટી કમિશ્નરે અમને પ્રશ્ન પૂછ્યો કે, ટ્રસ્ટનું ટ્રસ્ટફંડ કેટલું છે ? તે જમા કરો તો ટ્રસ્ટ થાય. કોઈ માલ-મિલકત વગરનું ટ્રસ્ટ કેવી રીતે બને ? અમને આ કાયદા-કાનૂનની કશી ખબર નહિ. પેલા કમિશ્નરે જ સલાહ આપી કે, ઓછામાં ઓછું ૫૦૦ રૂ.નું ટ્રસ્ટફંડ બતાવો તો એની નોંધણી થાય. કોઈ મિલકત હોય તો નોંધણી થાય, મિલકત વગર નોંધણી શેની થાય ? ત્યારે જશુભાઈએ પોતાના પાકીટમાંથી ૫૦૦ રૂ. કાઢીને જમા કરાવ્યા અને અનુપમ મિશનનું ટ્રસ્ટ રજિસ્ટર થયું. એ એક જ જગ્યા એવી કે, જ્યાં એમણે સહી કરી અને જ્યાં એમણે એમના ખીસામાં રાખેલું ધન અર્પણ કર્યું.

૧૯૭૬માં જગ્યા લીધી. દશ વર્ષ શ્રમયજ્ઞ ચાલ્યા. ૧૯૮૬માં ૨૬ જાન્યુઆરીએ અમે ભાઈઓ વલ્લભવિધાનગરનાં ભાડાનાં મકાનો ખાલી કરી બ્રહ્મજ્યોતિ પર રહેવા માટે આવ્યા. સાહેબે એમ કહ્યું કે, ‘જ્યાં સુધી પપ્પાજી છે, બા છે, અહીંયાં બહેનોનો આશ્રમ છે, આપણી એ સેવા છે એટલે હું અનુપમમાં રહીશ. તું અને શાંતિભાઈ બધાને લઈને બ્રહ્મજ્યોતિ રહેવા જાવ.’ પાંચ યુવા સાધકોની ટુકડી સાહેબ સાથે અનુપમમાં રહી. મોટા પુરુષની દરેક ક્રિયા અને આપણા જીવનમાં બનતા દરેક પ્રસંગો એ કલ્યાણકારી, હિતકારી ને મંગલકારી હોય છે, એ તો જ્યારે એનાં પરિણામો આવે ત્યારે આપણને દેખાય છે. અમને તો એમ હતું કે, આપણી સંસ્થા, આપણી જગ્યા, આપણી રહેવાની વ્યવસ્થા; હવે તો સાહેબ આપણી સાથે રહે. આપણે એમ જ

ઈચ્છીએને ! અને સાહેબ વગર ત્યાં રહેવાનું તે આપણું જીવન શું ? પણ સમય પસાર થતો ગયો, સંજોગો બધા ગોઠવાતા ગયા અને ગુરુલરિ સાહેબદાદા પણ અમારી સાથે સાધુઓના નિવાસ 'પરિમલ'માં આવ્યા. અને એ પછી આખું ચિત્ર ધીરે ધીરે બદલાતું ગયું.

આ બધા પ્રસંગો આપણા માટે સ્મૃતિ કરવાનું, વાગોળવાનું ભાથું છે. મોટા પુરુષે આપણા જીવનમાં શું કર્યું ? શાથી કર્યું ? તે બધા આપણા પોતાના પ્રશ્નોના જવાબ પ્રભુ જ આપણને આપણી સામે આ બધું કરી-કરાવીને, બતાવીને આપે છે. ત્યારે આપણા મનની શંકાઓ ટળે છે, સમાધાન મળે છે અને આપણી દૃઢતા થતી જાય છે. મારા વહાલા ગુરુદેવ સાહેબદાદાનું માહાત્મ્ય દિન-પ્રતિદિન અને ઉત્તરોત્તર વધતું જાય છે.

હમણાં શાંતિદાદાએ યુવતીઓની શિબિરમાં એક બહુ સુંદર નાનું સૂત્રાત્મક વાક્ય આપ્યું હતું - 'સાંભળ્યું અને સ્વીકાર્યું.' મેં એના ઉપર થોડું ચિંતન કર્યું. હમણાં ગુરુલરિ સાહેબદાદાના આશીર્વાદમાં છેલ્લો શબ્દ હતો - 'સહજાનંદ.' આપણા પ્રભુનું નામ છે - સહજાનંદ. અને આપણે જે પ્રાપ્તિ કરવી છે તે સહજાનંદ. સાહેબદાદાએ બધાંને માટે અલગ-અલગ કક્ષાની વાત કરીને મૂળ મુદ્દો - સહજાનંદ તરફ લઈ જવાનો આપણને સૌનેય નિર્દેશ કર્યો છે. પોતે સહજ આનંદની અવસ્થામાં જીવે છે એ પહેલી બાબત. કોઈ કહે કે ના કહે, કોઈનું સર્ટિફિકેટ મળે કે ના મળે, એ પોતે એમના પોતાના જ આનંદમાં, કેફમાં, મસ્તીમાં જે રીતે જીવી રહ્યા છે એને આપણે આપણી બુદ્ધિ, અક્કલ પ્રમાણે સહજાનંદ એમ કહી શકીએ. તેઓ સહજાનંદ છે એમ નથી કહેવાનું - જો જો બક્ષાટ નહિ કરતા. એવો બક્ષાટ સત્સંગમાં ના થાય. એમનું જે સ્ટેટસ છે, એમની જે અવસ્થા છે - મારે-તમારે-આપણે આનંદ માટે કોઈ વસ્તુ, કોઈ વ્યક્તિ, કોઈ વિચારનો આધાર લેવો પડે છે ને ત્યારે આપણને એટલા સમય પૂરતો આનંદ આવે છે અને વળી પાછા આપણે જેવા હતા, એવા ને એવા થઈ જઈએ છીએ. તો સાહેબની સ્થિતિનું બૌદ્ધિક રીતે વર્ણન કરવું હોય તો તેઓ સવારે-બપોરે-સાંજે, શહેરમાં-ગામડામાં, દેશમાં-વિદેશમાં, જાગતાં-ઊંઘતાં, હાલતાં-ચાલતાં, વાત કરતાં-વ્યવહાર કરતાં, અરે ભોજન કરતાં પણ જે છે એનો સહજતાથી એટલો આનંદ માણી રહ્યા છે કે, જેને આપણે 'સહજાનંદની અવસ્થા' એવું બૌદ્ધિક શબ્દો દ્વારા વર્ણન કરી શકીએ. આટલો મારામાં ને એમનામાં ભેદ સમજાય તો એમનો મહિમા સમજાય. મારા જેવા જ હું એમને માનતો હતો ને માનું છું તો પછી કંઈ પ્રાપ્તિ થવાની નથી.

તો સાહેબદાદાએ આશીર્વાદમાં જે કહ્યું, એમાં મુદ્દાની વાત : પહેલામાં પહેલું આપણે સત્સંગીઓએ સમજવાનું કે, આપણા ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ સર્વોપરી, સર્વવ્યાપી, સર્વનિયંતા, સર્વના કર્તા-હર્તા, હિતકારી ને હેતકારી છે, એમની નિષ્ઠા સૌથી પહેલી પાકી ! એ મારી ઉપાસ્ય મૂર્તિ, મારા ઈષ્ટદેવ ભગવાન સ્વામિનારાયણ ! એમનું મારા જીવનમાં, મારા હૃદયમાં સર્વોપરી સ્થાન ! અને મને એ શક્તિ, એ પરમ તત્ત્વ, એ દિવ્યતાનો ભાવ આ મનુષ્ય શરીરના ધોકડાના માધ્યમ દ્વારા ગુરુલરિ સાહેબદાદા દ્વારા પ્રાપ્ત થયાં છે ; આ બીજી વાત ! ત્યાંથી સાહેબદાદા કહે છે તે ઉપાસનાનો આટલો એકડો પાકો કરીને હવે વાત આવે છે, આજ્ઞા ! ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ એમની વાતમાં એમ કહ્યું છે કે, 'ઉપાસના, આજ્ઞા અને સાધુને ઓળખવા એ ત્રણ વાનાં અવશ્ય જોઈએ.' ત્રીજા, સાધુને ઓળખવા. ઓળખવા એટલે સાધુનું માહાત્મ્ય સમજવું. તે કયા સાધુ ? તો મને મળ્યા છે તે, મારી નિકટ છે તે, જેમની સાથે મને મૂક્યો છે તે ! અને પછી જો તેમની આજ્ઞામાં રહીશું તો ધર્મ, નિયમ, વ્રત, દાન, તપ સર્વે આવી જાય છે ; આવું અનાદિ બ્રહ્મ અક્ષરમૂર્તિ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહી ગયા છે.

આ ચોખ્ખીચટ, સીધીસટ ને એકદમ સ્પષ્ટ વાત છે. પછી બીજું કંઈ આધું-પાછું, ઊંચું-નીચું, બહાર-અંદર કશું કરવાનું રહેતું નથી. અને એ અનુસંધાન પર લાવવા માટે આપણે આજ્ઞાની શાસ્ત્રમાન્ય વાત કરીએ. ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે શું કહ્યું છે ? તો આજ્ઞાનાં બે વચનામૃત : સૌથી પહેલાં - ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણનું છઠ્ઠું વચનામૃત અને બીજું વચનામૃત - ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણનું સોળમું વચનામૃત. બંને એક એક કરનાનાં વચનામૃત છે.

સાહેબદાદાએ આપણને કેટલીક બાબતોની ટકોર કરી. આહાર-વિહાર, આચાર-વિચાર શુદ્ધ રાખવા ! આ પ્રાથમિક શુદ્ધિની વાત કરી તેઓએ પૂછ્યું, 'ફાકી-મસાલો કોણ ખાય છે ?' હું પહેલી વખત શિબિરમાં આવેલા ભક્તરાજને ધન્યવાદ આપું છું કે, પ્રભુની હાજરીમાં, પ્રભુની સાક્ષીએ, ગુરુના વચને પ્રામાણિકતાથી એમણે હાથ ઊંચો કરીને કહ્યું કે, 'હું ખાઉં છું.' હું જાણું છું, હું સમજું છું, આવું ના કરવું જોઈએ પણ તોય થઈ જાય છે. આ સાધુ પાસે પ્રામાણિકપણે નિષ્કપટ રહ્યા કહેવાય. સાહેબદાદાએ પૂજાનું અને કંઠીનું પણ પૂછ્યું. આવી નાની નાની બાબતોથી સાહેબે આપણને એકઠે એકથી એકડો ઘુંટાવ્યો. આધ્યાત્મિક પગથિયાં તરીકે આહાર-વિહાર, આચાર-વિચાર અને છેલ્લું સાહેબદાદાનું સૂત્ર છે - ચિન્ક પોઝિટિવ ! સાહેબદાદાએ

આશીર્વાદ આપ્યા કે, 'તમે જો ભગવાનનું કામ કરશો તો ભગવાન તમારું કામ કરી દેશે, ચિંતા ના કરશો.' અઠવાડિયે એક દિવસ એક કલાક અને જવા-આવવાનો સમય એમ બે-ત્રણ કલાક ભગવાનના ખાતે જે નિયમિત સમય કાઢશે તો ભગવાન એના માટે સમય કાઢશે; એ ખાતરીના આશીર્વાદ પણ સાહેબદાદાએ આપ્યા.

સ્વામિનારાયણ ભગવાને 'શિક્ષાપત્રી' અને 'વચનામૃત'માં સાધુના ધર્મ અને ગૃહસ્થીના ધર્મની વાત સરસ સમજાવી છે. ત્યાગી અને ગૃહીનો મેળ નથી, કલ્યાણ સૌનું સરખું છે, પ્રાપ્તિ સૌની સરખી છે અને આનંદની અનુભૂતિ પણ સૌને સરખી જ થવાની છે. આ બ્રહ્મ-આનંદનું જે સુખ છે તે સૌનેય એક સરખું આવવાનું છે. પણ ત્યાં પહોંચવા સુધીનો જે પ્રોસેસ છે એ સૌનો પોતપોતાનો ને અલગ અલગ છે, એની સંપૂર્ણ સ્વૈચ્છિક સ્વતંત્રતા આપી છે. આધ્યાત્મિક ઈતિહાસમાં આવો સાધનામાર્ગ કદી ન હતો, હવે પછી થશે કે નહિ તેની ખબર નથી, પણ વર્તમાનકાળે આપણને મળ્યો છે એના જેવી અદ્ભુત બીજી એક પણ વાત નથી ! આ વાતને પાયામાંથી સમજવા માટે આહાર-વિહાર, આચાર-વિચાર આ બાબતો ઉપર ચિંતન કરજો. તિલક-ચાંદલો કરજો. ગણામાં કંઠી પહેરજો, રોજ પૂજા કરજો-ધૂન કરજો, માતા-પિતાને સવારે પ્રણામ કરજો. ઘરની બહાર નીકળો ત્યારે ઘરમંદિરના શ્રી ઠાકોરજીને પ્રણામ કરી, પગે અડીને-ચરણસ્પર્શ કરી પગે લાગજો. આવી બહુ પાયાની વાતો સાહેબદાદાએ કરી છે. બાળમંડળની શિબિરમાં કરે છે, યુવક મંડળની શિબિરમાં કરે છે, સત્સંગસભામાં પણ કરે છે, અને એમ કહે છે, 'મારા ઈષ્ટદેવ, મારા ગુરુ અને મારાં માતા-પિતા રાજી ના થાય એવું મારે કશું કરવું નથી, બાકી જે કરવું હોય તે કરવાની છૂટ છે.' એમની ભાષામાં આ બધી જ સ્વૈચ્છિક સ્વતંત્રતા આપણને મળી છે.

પણ પાયો, મારા ઈષ્ટદેવ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન, મારા ગુરુ - ગુરુહરિ સાહેબદાદા અને ત્રીજું મને જન્મ આપનારાં જન્મદાતા, પાળીપોષીને મોટા કરનારાં, લાડકોડ ને પ્રેમ આપનારાં મારાં માતાપિતા! જે વ્યક્તિને પોતાનાં પાલક-પોષક માતા-પિતા, ભાઈ, ભાંડુ, પરિવારજનો માટે પ્રેમ નથી, માન-સન્માન નથી, એ સંપ, સુહૃદભાવ ને એકતાની વાત સમજી જ કેવી રીતે શકશે ? આપણું સૂત્ર છે : 'સંપ, સુહૃદભાવ ને એકતા, સાહેબદાદાની પ્રસન્નતા.' પણ એનો પાયો આ છે.

આ યુવા શિબિર છે, સક્રિય કાર્યકર્તાઓની, મંડળ સંચાલકોની અને સત્સંગના વડીલોની શિબિર છે. અને બધા સાધુઓ પોતાના જીવન-અનુભવની વાતો કરી રહ્યા છે. એટલે અહીં શિબિરમાં જે સાંભળ્યું એ

તમે સમજ્યા અને જો સમજ્યા હોય તો ત્રીજું પગથિયું છે, તમે એનો સ્વીકાર કરો. કારણ કે, તમે જો સ્વીકાર્યું નહીં હોય તો એ આચરણમાં આવશે નહીં. અને જો સ્વીકાર્યું હોય તો એનું હવે સતત સ્મરણ રાખવાનું છે, સ્મૃતિ કરવાની છે કે, 'સાહેબદાદાએ, શાંતિદાદાએ, મનોજભાઈએ શિબિરમાં શું કીધું ?'

જ્યારે આવી શિબિરો પૂરી થાય ત્યારે સાહેબદાદા આપણને એક સંદેશો આપે છે કે, 'આ જે વાતો અહીં સાંભળી છે એ હવે તમારા ઘરે, તમારા મંડળમાં જઈને એનાં મહિમાગાન કરજો, એની તમે ગોષ્ઠિ કરજો.' મહિમાગાન એ તમારા પોતાના માટેનો સ્વાધ્યાય છે. આપણે કહીશું તો આપણને થશે કે, હું જે કહું છું, એવું હું કરું છું ખરો ? સાહેબદાદાએ કહ્યું, 'માત્ર બોલો નહીં, વર્તો.' પણ એનો પહેલો પાઠ આવે છે, 'બોલો તો ખરા.' એટલે જો સ્વીકાર્યું હોય તો સતત એની સ્મૃતિ કરો. સ્મૃતિ કરશો એટલે વણસંભારે સાંભરી આવશે.

મેં આપની સૌની વચ્ચે મારો આ આનંદ વહેંચ્યો છે. અને ગુરુહરિ સાહેબદાદાએ કહ્યું એમ, છેલ્લે તો આપણે સૌનેય સહજાનંદની-સહજ-આનંદની પ્રાપ્તિ કરવી છે. આ બહુ અદ્ભુત સ્થિતિ છે, બહુ અદ્ભુત પ્રાપ્તિ છે ! જે આપણને સહજ, સ્વાભાવિક, રમતાં-જમતાં ને આનંદ કરતાં પ્રાપ્ત થઈ છે. સંન્યાસી હોય કે સંસારી હોય, સાહેબદાદા મને ગમે છે, તો એમને જે ગમે છે એ પ્રમાણે મારે મારા જીવનને મદારવું એ આ શિબિરનો હેતુ છે. એમણે જે કહ્યું, એ પ્રમાણે થોડુંક પણ રોજિંદા જીવનની આચરણની પ્રેક્ટિસમાં લાવવું એ આ શિબિરનો હેતુ છે. અને એ દઢાવ ને એમના આશીર્વાદ સાથે જ્યારે આપણે ૨૩ તારીખે અહીં મૂર્તિઓની પ્રાણપ્રતિષ્ઠાનો પાટોત્સવ ઊજવીશું, ત્યારે આપણા હૃદયમાં, આપણી પાંચેય ઈન્દ્રિયોના ભાવમાં ને જેના માધ્યમ દ્વારા આપણે સંસારનાં સુખ લઈએ છીએ તે શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ અને ગંધ એ સઘળાં ભાવોમાં ભગવાનને પ્રતિષ્ઠિત કરવા છે; એ ભાવ સાથે ઊજવીશું.

આ પળ, આ ક્ષણ અને હવે પછીનું જીવન ગાફલાઈમાં વેડકવું નથી. જે વાત સાંભળી, જેને સમજ્યા, જેનો મેં સ્વીકાર કર્યો છે એને હવે મારે જીવન-આચરણમાં-પ્રેક્ટિસમાં મૂકીને, સતત એના અનુસંધાને જ સ્મૃતિ સહિત જીવવું છે; એવો આપણા સૌનોય સંકલ્પ સાકાર થાય અને એમના રૂડા આશીર્વાદ, શાંતિદાદા જેવા સદ્ગુરુ સંતોનો સ્નેહ, પ્રેમ અને હૃદયથી આપણે સૌ સાથે મળીને આ લક્ષ્મી તરફ આગળ વધીએ એ માટેની બુદ્ધિ, શક્તિ, ભક્તિ અને સદ્ગતિ આપે એ જ મંગલ પ્રાર્થના !

જય શ્રી સ્વામિનારાયણ !

